

FAQ – Veel gestelde vragen en antwoorden rond Beregeningsbesluit De Peel

Wat houdt het nieuwe besluit in?

Het nieuwe besluit betekent een verandering in het Natura 2000-beheerplan. Daarin staat nu dat er géén vrijstelling van de vergunningplicht meer is om grondwater te gebruiken om open agrarische teelten te beregenen. Op grond van de Wet natuurbeheer (Wnb) kan een algemene vrijstelling van de vergunningplicht alleen in het beheerplan worden opgenomen als bewezen kan worden dat de grondwateronttrekkingen geen significant negatief effect hebben op de natuurdoelen van het Natura 2000-gebied, zoals het herstellen van hoogveen. Omdat significant negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan er dan ook geen vrijstelling meer worden opgenomen in het beheerplan (artikel 2.9 lid 1 Wnb). Voor de zogenaamde “bufferzones” (zie volgende vraag voor uitleg) geldt straks de reguliere vergunningssystematiek.

Wat is een bufferzone en in welke gebieden mag ik straks geen grondwater meer onttrekken voor het beregenen?

We spreken in het algemeen over ‘bufferzones rond de Natura 2000-gebieden in de Peelvenen’. Toch verschilt de betekenis van een bufferzone per provincie.

- In Limburg: bufferzones grondwaterafhankelijke natuur (voorheen bufferzones verdroogde natuurgebieden). Het gaat hier specifiek om de Natura 2000-gebieden in de Peelvenen.
- In Brabant zijn twee type bufferzones rond Natura 2000-gebieden:
  - o Attentiezone met beleid voor alle waterhuishoudkundige zaken
  - o Invloedzone beregening Natura2000 met beleid over onttrekkingen (alleen De Bult).

Zie het kaartje (pdf) met de bufferzones in beide provincies afgebeeld.

Is het besluit een algemeen geldend verbod op het onttrekken van grondwater?

Nee, dit besluit is geen verbod, maar de vrijstelling van de vergunningplicht is opgeheven. Voortaan is dus een individuele (bestaande of nieuwe) vergunning nodig.

Ik heb wel een waterwetvergunning, maar geen Wnb-vergunning. Mag ik dan beregenen?

Nee. Een waterwetvergunning, verstrekt door het waterschap, is niet genoeg als je wil beregenen in de buffergebieden rond Natura 2000-gebieden. Dan is een vergunning nodig op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb). Het beregenen kan namelijk negatieve gevolgen hebben voor instandhoudingsdoelstellingen in het Natura2000-gebied. In dit geval is de provincie het bevoegd gezag.

Wat is de uiterlijke datum dat er grondwater mag worden onttrokken?

Er zijn drie datums belangrijk:

1. Tot het definitieve besluit in september 2022 mag er op dezelfde manier grondwater worden onttrokken
De colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg nemen dit definitieve besluit. Tot die tijd geldt de voorlopige voorziening van de Rechtbank. De vóór 1 januari 2001 bij de waterschappen geregistreerde grondwateronttrekkingen zijn toegestaan.

2. Er mag onder bepaalde voorwaarden waarschijnlijk nog tot 2024 grondwater worden onttrokken

Dit een overgangperiode van twee jaar waar men onder bepaalde voorwaarden mag beregenen. Deze periode gaat in ná het *definitieve besluit* van de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg. Vanaf dan moment geldt voor waarschijnlijk twee jaar een overgangperiode.

In die periode is grondwateronttrekking mogelijk, behalve als de grondwaterstanden dieper zakken dan

een vastgelegd niveau. In september 2022 bepalen de colleges wat dit niveau wordt en voor welke onttrekkingen dit geldt.

3. Na de overgangperiode is soms een Wnb-vergunning nodig als men grondwater wil onttrekken

Dan geldt voor beregening van open agrarische teelten in de bufferzones de reguliere vergunningssystematiek: iedereen die grondwater wil onttrekken mét een kans op significant negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, moet dáár een Wnb-vergunning voor aanvragen. Uitgezonderd van de Wnb-vergunningplicht zijn dan nog enkel de volgende situaties:

1. Als je vóór het onttrekken van grondwater kunt bewijzen dat het onttrekken géén significante schadelijke effecten heeft op Natura 2000-doelen.
2. Als er sprake is van 'oude rechten'. Dit betekent overigens niet dat de 'oude rechten' altijd geldig blijven. Als de onttrekking zorgt voor een verslechtering van de omstandigheden in het Natura 2000-gebied mag het bevoegd gezag een vergunning intrekken of, als er (nog) geen vergunning is, degene die de activiteit uitvoert aanschrijven.

In het kader van de wettelijke herziening van het Natura 2000-beheerplan beoordelen de provincies opnieuw of een algemene vrijstelling voor grondwateronttrekkingen mogelijk is: voor welke doelen en onder welke voorwaarden. Dit kan alleen als de grondwaterstanden in het Natura 2000-gebied op het vereiste peil zijn gebracht.

Wat houdt de overgangperiode in?

De overgangperiode duurt twee jaar en gaat in vanaf het definitieve besluit van de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg in september 2022. Deze periode geeft agrarisch ondernemers de tijd om zich voor te bereiden op een bedrijfsvoering die minder of niet afhankelijk is van beregening. En die samenwerkt met het natuurlijke water- en bodemsysteem.

We werken aan een methode om tijdens de overgangperiode beregening toe te staan. Zolang dit tenminste geen verslechtering van de Natura 2000-doelen veroorzaakt. Ook onderzoeken we of we een tijdelijk onttrekkingsverbod in kunnen stellen als er sprake is van grote droogte.

Heeft het zin om minder grondwater te gebruiken voor beregening dan voorheen?

Ja, in de overgangperiode draagt het gebruiken van minder grondwater voor beregening bij aan een positief effect op de grondwaterstanden. Deze dalen dan minder snel/vaak onder het kritische niveau. Dit kan ervoor zorgen dat een (tijdelijk) verbod op de onttrekkingen minder snel aan de orde is. Overigens blijft een Wnb-vergunning noodzakelijk voor beregening.

Wie hebben er 'oude' rechten om grondwater te mogen onttrekken?

Het antwoord op deze vraag wordt juridisch nog verder uitgezocht voor het definitieve besluit in september 2022. Hier antwoord op geven is complex. Het gaat mogelijk om een vergunningen van meer dan twintig á dertig jaar geleden.

Wat is het doel van het saneren van illegale onttrekkingen?

Grondwaterputten zonder vergunning van het waterschap zijn niet toegestaan. Deze zullen worden opgespoord en gesaneerd. Illegale putten zijn niet alleen nadelig voor de natuur in De Peelvenen, maar ook voor de landbouw. De ene agrariër lijdt onder illegale andere gebruiker(s). Er ontstaat namelijk een daling van de grondwaterstand in omliggende percelen.

Als er andere (veranderde) onderdelen afwijken van de huidige waterwetvergunning handhaven we daar ook op. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de voorschriften over maximale boordiepte of pompcapaciteit. Het

is dan noodzakelijk om de situatie terug te brengen naar de status waar in het begin de vergunning voor is gegeven.

Hoe gaan de provincies het planbesluit en de tijdelijke overgangsregeling handhaven?

- Dit gaan we verder uitwerken. Hierover wordt in september 2022 beslist.
- Een goed uitvoerbaar toezicht en handhaving is een belangrijk onderdeel om onze aanpak voor een tijdelijke overgangsregeling te bepalen.

Mag er nog uit oppervlaktewateren beregend worden?

Ja, als dit binnen de bestaande wet- en regelgeving gebeurt.

Wordt er schade door het besluit gecompenseerd?

Officieel zijn de provincies hier niet toe verplicht. Beide provincies gaan onderzoeken of er opties zijn voor een eventuele transitievergoeding bij significante schade.

Wat is de relatie tussen het besluit over de beregening en de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA)?

Het is inmiddels duidelijk dat het beheerplan van het Natura 2000-gebied specifiek op het punt van de vrijstelling van beregening van open teelten aangepast moet worden. Dit komt voort uit de uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant van 20 december 2018.

Daarna gaan er twee sporen lopen:

Spoor 1. Een overgangperiode met een mogelijkheid tot een tijdelijk onttrekkingsverbod

Spoor 2. De ontwikkeling van een robuust water- en bodemsysteem

Spoor 2 is onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel. Binnen deze gebiedsgerichte aanpak wordt onderzocht hoe op de lange termijn een toekomstbestendig water- en bodemsysteem tot stand kan komen dat zowel goed is voor de natuur als voor landbouw. Dit doen de provincies Noord-Brabant en Limburg samen met agrarische ondernemers en onder andere Waterschap Aa en Maas, Waterschap Limburg en Staatsbosbeheer. Het doel is ervoor te zorgen dat beregening straks niet meer nodig is. Daarnaast kunnen de waterschappen in samenwerking met agrariërs maatregelen voor de korte termijn nemen om meer water vast te houden in het gebied.

Mag iemand de komende twee jaar putten verplaatsen?

Binnen de bestaande wet- en regelgeving is dat mogelijk. Zolang dit op grotere afstand is van het Natura 2000-gebied.